

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTELEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 3 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJ CÁB.

A választások előtt.

A hivatalos lap közzétette a királyi meghívó levelet, mely a magyar országgyűlést november 23-ikára összehívja. Október 28-án megindulnak országos választások, hogy az ország polgárai kifejezést adjanak a nemzeti közvéleménynek, mely az új parlament megalakulásában kell, hogy kifejezést nyerjen.

A pártok küzdelme már megindult; az előlekből ítélve, elkeseredett választási harcra van kilátásunk.

Ezekben a szervezkedésre, korteskedésre szánt mozgalmas napokban egy nagy igazság kell, hogy az annyiféle behatásnak kitett választópolgároknak szeme előtt lebegjen:

A magyar parlamentben hazafiatalan párt nincsen.

Ez a nagy igazság fog erőt adni a választóknak, hogy a szokásos nagyhangú jelszavak, irányzatos ferdítések közepette is, megóvják látóköri tisztaságát; ez fog erőt adni arra is, hogy az urnánál szabad, önálló kifejezést adjanak politikai véleményüknek.

Ebben az országban minden polgár, bármelyik fennálló politikai párthoz tartozzék is, emelt fővel mehet szavazni, mert bármely párthoz tartozzék is jelöltje, bizonyos lehet abban, hogy minden párt előtt Magyarország boldogsága, hatalma, gazdagsága lebeg politikai ideálként. Az eszközök, az utak lehetnek különbözőek, de a cél csak egy lehet.

A jelen választások alkalmából két kérdés lép előtérbe. Az Ausztriával kötendő kereskedelmi és vámszerződés az egyik, az egyházpolitika a másik.

A gazdasági kiegyezésnek nagy horderejű kérdésben egyazon vélemény nyilatkozik meg az egész parlamentben, az egész országban: s ez az,

hogy Magyarország jogos érdekeinek sérelmet szenvedniök nem szabad. Ezt hangoztatja a magyar kormány s vele együtt az egész parlament és az egész ország közvéleménye. Minden önzetes magyar polgár kell, hogy meg legyen győződve arról, hogy ez az ország, mely elég erős volt arra, hogy néhány évtized alatt a kulturális haladásnak olyan ember feletti munkáját végezze, századok mulasztását pótolja, hogy ez az ország elég erős lesz arra is, hogy a maga igazát mindenkiel szemben megvédelmezze. Az önzés, az alacsony érdek megvédolhat ugyan egyeseket vagy pártokat azzal, hogy az ország érdekeit eladják hogy a haza megromlására töreksszenek, a józan magyar ember azonban ez aljas rágalomnak hitelt nem adhat.

Üssük fel az évezredes magyar história bármelyik lapját; ebbe a sok vérrel megirt dicsőség könyvébe kitörölhetetlen betűkkel be van jegyezve a nagy tanulság, hogy veszély vagy szerencsétlenség esetén magyar a magyart mindenkor megtalálja.

A választásokat domináló másik nagy kérdés az egyházpolitika. Az egyházpolitikai reformok forrongó korszaka csak a közelmúltban záródott be; ennek a nagy harcnak minden fázisa a nagy nyilvánosság előtt folyt le, ismeretesek mindenki előtt. Ki ne tudná, hogy nem a parlamentnek egy pártja csinálta meg a magyar egyházpolitikát, hanem megalkotta a magyar parlamentnek egy párttekinetektől eltekintő többsége, melynek meggyőződése az volt, hogy ezek a törvények az ország boldogítására fognak vezetni, s a mely többségnek soraiban teljes számmal ott volt az a párt, mely politikai hitvallásánál fogva magát szabadelvűnek nevezi.

A kisebbség azt tartotta, hogy az ország érdekeire az új törvények károsak lesznek, s küzdött ellene meggyőződésének egész erejével. A

küzdelmek ideje lezajlott, a javaslatokból törvények váltak, melyeket az ország apostoli királya szentesített, s melyeket Magyarország minden polgárának tisztelni kötelessége.

Az alkotmány azonban megszabja a korlátokat, melyeken belül ez a kisebbség harcolhat, s melyeken belül meggyőződésének híveket toborozhat. Ezeket a törvényes korlátokat túllépni sem egyeseknek, sem pártoknak nem lehet. A nélkül, hogy a büntető igazságszolgáltatás őket el ne érje; a míg e határt betartják, védelme alatt állnak a szentesített törvényeknek, mint e hazának bármelyik gyermeke.

El tehát a nagyhangú félrevezetést célzó jelszavakkal; hadd legyen a múlté azoknak a more patrió való választásoknak emléke, melyen oly hirhedtté tették a magyar közéletet! Lépjön minden polgár tiszta fővel, önzetesen a választási urna elé, s adjon kifejezést szabad valódi meggyőződésének. Az így választott törvényhozók valódi kifejezői lesznek a nemzeti közvéleménynek; ezek a törvényhozók az ország boldogításán fognak közreműködni azokkal az eszközökkel, melyek a polgárok többségének észete szerint a legmegfelelőbbek s a legidősebbek.

A Margitsziget jövője

A „Duna gyöngye“, a szépséges Margitsziget sem marad el az ünnepek sorából. Ugyanis József főherceg, a sziget fenséges tulajdonosa, elhatározta, hogy Magyarország ezeréves fenállásának emlékére, a Margitszigetet a fő- és székvárossal, egy a Margithídtól levezető szárnyhíddal köti össze.

A szeretett főherceg terve bár nem a legújabb keletű, mindazonáltal nagyobb jótéteményt s szenvedő emberiséggel nem tehetne, mint nemes szándékának kivitelével. Könnyen hozzáférhetővé teszi e rendkívüli

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSADALMI HETILAPJA.

A farfozás.

Régen volt: van már vagy fél éve.

A lány csipke vállfodra hozzáért a férfi világos nyári kabátjához s széles kalapjának karimája ingerkedve érintette a lány illatos, göndör fronfróját, a mint halkan beszélgettek. Vagy csak a férfi beszélt lágy, sutogó hangon ezer kérdésben s egyresem várta a feleletet; a lány szép, halvány, ovál arcját tenyerébe hajtva hallgatta.

Még közelebb hajolt a lányhoz:

— És ugy-e Hella, soha nem hagyjuk el egymást!

A lány kissé oldalt hajtotta szép fejét, úgy, hogy ott pihent a férfi erős, széles vállán s elhaló hangon felelte:

— Soha!

Lihegye, kibontott hajjal futott a terrász aljág a kis széles Sári.

— Mit beszélgettek?

A férfi nyugodt hangon szólt le:

— Egy rózsát kérek Hellától s nem akar adni.

A lány csakugyan a keblén levő rózsák szines, illatos szirmait tépegette s egyet hirtelen kezei közé szorítva mondta:

Nos, jó; ha kitalálja, milyen színű, magának adom és ha nem találja, akkor . . . akkor, én nyerek egy angyalos krajczárt.

— Rózsaszín!

Hella szétnyitotta fiom fehér ujjait s egy gyönyörű, sötétpiros rózsát mutatott fel a Sárika hangos kacajja mellett.

A rózsza azért Garamé lett s adós maradt az angyalos krajczárral.

Késő volt, mikor elbucszott; a lány lekísérte az utolsó lépcsőig, ott megállt, s fehér ruháján a sok rózsával a világos éjszakában kábító szép volt.

Garam megcsókolta a kezét, szinte imádatlással nézett rá, a mint halkan sutogta!

— Ugy-e, ha az enyém lesz, nem hagyjuk el egymást soha?!

Nem. Soha.

— Sándor, hát igazán* vőlegény vagy?

— Valami kifogásod van ellene? — kérdezte a vidám megszólítás után idegesen Garam.

— Egyáltalán nincs, ne heveskedj; hisz csak szabad gratulálni!

— Tudod, biz' az igaz, hogy Lánczy Hella szép lány, de szegény; arról pedig senki nem tehet.

— Te, különben, azt mondja Sarlayné, hogy az a büszke, hideg lány jobban összeillik az alispánnal, mint vőled, mert az is olyan gögös. Látod, ez a Sarlayné még sem önző, hisz neki udvarol az alispán és Hellát nem sziveli, megis örül, hogy összekeverülnek. Hanem tudod, az öreg Vértés is jól számított, mindig mondta, hogy urnak adja a leányát.

Hunyoritott, azután folytatta.

— Látod, jól választott; ugy szeretlek Sanyikám Irén csinos leány s téged a boldogulásig szeret s ezt nem is titkolta soha, igazán örülök a szerencsédnek, de meg is érdemled; soha nem bántasz senkit, szomorú-

ságot nem okozol senkinek, talpig ember vagy Sanyikám. Aztán meg, Hella igazán mintha egy kicsit nagyon hideg lenne, ugy-e? Te! az a lány, tán nem is tud szeretni, mi? Vagy persze, te ezzel most bizony nem törődsz; tudakolja meg az alispán, ha kíváncsi rá; én biz' Isten aligha merném föléd megkérdezni. Olyan szomorúan tud nézni azzal a sötét nagy szemével s tán beteg is az a lány mostanában.

Szeretettel ülette át s ha nem szegélyt volna, bizonyosan megcsókolja a szerencsés Garamot, Baán

Mikor másnap délfel Garam Sándor felállt az íróasztalától, meg volt magával elégedve. Nyugodtan, szépen beszélt még a szolgájával is, a mint egy levelet adott át neki, hogy azonnal küldje ki vértésre.

Meg volt írva a levél az ő karakteres elegáns betűivel s előkelő stylusával. El van intézve az ügy tévedni emberi dolog s bizonyosan Vértés Irén is, ő is ily, esetleg szomorú következményü tévedés hatása alatt állottak, mikor azt hitték, hogy szeretik egymást. Megírta az öreg Vértésnek ezt a tévedését; nem okolta meg, ez oly tiszta dolog s végre is, mindenkinek joga van boldognak lenni s ő élni fog e jogával.

Egy szerelmes keringő melódiját dudolta, a mint futott le a lépcsőn; mikor kiért az utcára, a verőfényes téli napsugár, a hó villogó ragyogása, szinte elvakította.

Könnyű léptekkel sietett a korcsolyapálya felé, hol már a szokott társaság együtt volt. Csaknem lázasan sietette a korcsolyáját felcsatoló szolgát s a másik pillanatban merész iv után, utólérte az összefogódzó lányokat, a hol Lánczy Hella volt a szélen.

A lány kissé meglepettnek látszott, mikor Garam hozzá csatlakozott, de szabadkozás nélkül fektette keztyűs kezét a Garam erős kezébe.

gyógyító hatással megáldott fürdőhelyet és átengedi minden földi halandónak a sziget özöndus, balzeamos levegőjét.

A szép terv, melyet Libits Adolf, kir. tanácsos s a főhercegi uradalmak központi Jóságkormányzója, megpendített, már a jövő tavasszal meg is valósul s így a jövő nyáron már gyalog közlekedhetünk a szigettel.

E tervvel kapcsolatban a főherceg sok ujtással is fogja meglepni, sőt bámulatba ejteni a fő- és szék-város lakosait valamint a külföld népeit.

A mint a rég várt hid elkészül, azonnal fognak egy gőzfürdő építéséhez, mely jóval föltömlje majd az eddigelé ismert ilyenüi fürdőket. Fedett sétányokat építenek s a fürdőt a vendéglővel és szállodával összekötik, hogy az idő viszontagságai ellen mindenképpen védve legyen. Szóval a sziget megszépül, megifjodik a hatalmas fejlődés következtében.

A romok a gyökeres átalakítás mellett sem fogják elveszíteni költői bájukat, mert jelenlegi állapotukban megmaradnak, ezzel is mintegy leróni akarván a multak iránt való kegyeletet.

A tervbe vett parcellázás mindaddig elmarad, míg a szigetet védgáttal körül nem veszik és fel nem töltik. A feltöltés után a sziget kétszer akkora területű lesz mint most.

A fenséges tulajdonos semmit sem akar többé halani a sziget eladásáról, mivel jödeje letett már eme szándékáról.

Tervbe van véve az is, hogy a szárnyhidon a vilamos vasút fog közlekedni egészen a felső hajóállomásig. Ezzel aztán mindazt elérte ez a kedves, szép üdülőhely, ami még kívánni való volt.

A hidépítésre vonatkozó engedélyt a szekes város tanácsa már rég megadta s így az építési munkálatai gyorsan folyhatnak.

A hid fele része vasból készül, míg a másik felét — magas védőtöltesekkel fogják ellátni.

Sokan nincsennek tisztában azzal, hogy mi történtük majd a szigettel, ha elkészült a hid. Ugyanis abban a téves hitben leledzenek, hogy a szárnyhid a sziget eddigi jó hírét csökkenteni fogja s így sohasem lesz alkalma a világfürdő nevének felvételére.

Pedig ez vastag tévedés.

A Margitsziget alsó része lesz a népek szánt hely, melyen az ő számára fürdők épülnek s különféle szórakoztatásokról bőségesen gondoskodik majd a felügyelőség.

A sziget felső részére csak ny juthatunk ezután is, ha az eddigi belépő díjat lefizetjük.

Az előkelő közönség szórakoztatására is különös gondot fordítanak. Lesz ott gőzfürdő, színház, orfeum, kávéház, hangverseny-, olvasó- és táncsterem, szóval mindaz, amit egy világhírű fürdőtől méltán megkivánhatunk.

Ebből is kiviláglik, hogy a fenséges tulajdonos mennyire szívén viseli a fő- és szék-város közönségének érdekét, midőn a szigetből nagy anyagi áldozatokkal elsőrendű fürdőt, mulató és szórakoztató helyet alkot.

Bizonyára hálát szívvel fogadja mindenki a szeretet főherceget emez újabb elhatározásának hírére s forrón ohajtja, hogy mielőbb megvalósuljon nemes szándéka.

Egy darab tükör a multból a jövőnek.

(Történelmi kiállítás.)

Ha az Andrássy-ut végén lévő első főbejárónál megyünk a kiállítás területére, előttünk fekszik a szépen szabályozott, kristály tisztavízű városligeti nagy tó, melynek felületén kisebb gőzcsök, majd meg lilom-fehérségű hattyúk siklanak tova.

A napnak aranyos játszi sugarai meg-megfürödnek a vízben, mit szépen végig nézhetünk a tó fölött emelt állandó hidról. A tavat árnyatadó fák környékezik, melyeknek alatta elmélkedhetünk, ha éppen tetszik, a világ folyásáról s sok egyéb másról . . .

Néhol egy-egy csarnok közömbösen, egykedvűen tekint le a vízbe . . . Vajjon mit nézhet ott? . . . Nem tudjuk . . . Ne is kutassuk . . . A tavon egy szigetet is találunk, mely a Szechenyi sziget, s melynek kivágott fái helyébe építették a történelmi kiállítást.

Felette büszkéek is arra, hogy teljesen elkülönítettek többi társaitól, hogy minden oldalról víz környezze őket, mintha rájuk jobban kéne ügyelni, jobban kéne vigyázni . . .

Ez már így nagyon rendén. Ha a tó tulsó partjáról nézzük a szigetet, édon roskatag, repedező várfalaknál egyebet sem látunk. Csak imitt-amott bukdácsol, kandikál elő egy-egy vén agyu, melynek torka felénk tántog.

Visszajdézük a hajdani dicsőkor várfalait; a sziget egyes csarnokai régi várak, templomok mintájára készülnének, melyekben halomszámra hevernek, jobban mondva őriztetnek a történelmi műkincsek, műemlékek.

A történelmi kiállítás három főcsoportból áll nevezetesen a góth-, a román- és a renaissance csoportokból. Ide tartozik még a történelmi vadászat (ősfoglalkozások) és a történelmi halászat (őshalászat) kisebb csarnoka.

A góth csoport Vajda-Hunynd várának mintájára alkottatott. Benne általában a vegyesházbeli királyok, az Anjouk és Hunyadiak korából fennmaradt tárgyak láthatók. Különböző hadfelszerelési eszközök (vértet, kard, buzogány, pánccél, sisak, fegyver stb.) gazdag változata köti le a figyelmét. Itt vannak a híres Corvina, melyeket remekművelésű festmények ékesítenek, míg tödeük tiszta bársony. Mily nagy vagyont áldoztak akkoriban ily könyvekre; nem is csoda, hisz sokszor 2—3 emberöltőbe is került, míg egy ily könyv elkészült.

Mátyás király mellképét, kardját, ruháját, trónkarapítját, a tiszta szinaronyból készült s tarkábbnál-tarkább drága kövektől ékesített kalváriáját is ezen csoportban szemlélhetjük.

E korok okiratai, pecsétei, pénzei is megtekintésre méltók.

Elhagyva ezen csarnokot, szemközt vele a román csoport foglal helyet, mely a híres jaáki templomot ábrázolja.

E csarnokban az Árpád házbeli fejedelmek és királyok uralkodása alatt feomaradt tárgyak vannak elhelyezve.

Különböző haditárgyak (íjjak, nyilak, sisakok, lándzsák, vértettek, sarkantyúk stb.,) ékszer, (gyü-

rük, karperecek stb.) bronzból, e korok pecsétei, pénzei, más-más változatban, iratai érdemesek a főemlítésre.

Itt látható a sokat emlegetett s annyi történelmi emlékekhez fűződő Lehel vezér kürtje, mely gyönyörű faragványokkal vagyon ellátva.

Szent István király egyszerű erszényét, fővegét, a magyar királyok fényes eskükereszjét, a kirunázási palást előmintáját Pannonhalmáról is e csarnokban nézhetjük meg. Végül a folyosón egy-egy honfoglaláskori lovagsírt tekinthetünk.

A góth csoport mellett vagyon a renaissance csoport, melynek kapuja a gyulafehérvári kaput tünteti föl. E csoport valamennyiök között a legnagyobb és legérdekesebb.

Gyönyörködhetünk szebbnél-szebb dísztárgyak, nevezetesen arany kelyhek, serlegek, fényes oltárkák, gyűrűk, karékek, asztaldíszek, egyházi öltözékek és szerelvények, pásztorbotok, urasztali kendők, gyóntató katalak, zsinagógai tárgyak stb. hosszas nézésében. Habár meglehetősen régi, mindazonáltal ha megtekintjük, azt hisszük, hogy néhány nap előtt készültek csak.

Majd meg e kor haditárgyaival, pénzeivel, okirataival, hősök hadviseleténél használt dolgokkal találkozunk.

A falak tele vannak aggatva rongyos, tépett de annál dicsőbb zászlókkal.

Az erdélyi fejedelmek titkos iratai, pénzei, képei, haditárgyat, II. József császár kardja Savojai Jenő herceg, a zentai hős vértete, Dobó István, az egri hős sirméleke stb. mind-mind olyan dolgok, melyek nézésébe sohasé un bele az ember.

Ezt követik az irodalom egyes kiválóbb munkásainak képei, szobrai, iratai s egyéb tárgyai.

Igy pl. láthatjuk Petőfi saját kéziratú levelet egyik barátjához, festett mellképét, Toldi Ferencz harmonikáját és fuvalóját, Arány János gitárját, melyet annyiszor pengtetett öreg napjaiban, bus magányában, a Margitszigeten, Vörösmarty hattyu dalának, a „Vén cigány“nak eredeti kéziratát, Pázmány Péter biborkalapját, házfővegét és tintatartóját; Kisfaludy Sándor ezüst evőkanalát, arczképét, jegyzőkönyvét a „Boldog Szerelm“ egy részletével, a „Nemzeti kör“ aláírású íve s fölhívása Petőfi verseinek előzetésére, alálírva Szigligeti-től, Vahott Sándortól és Vörösmartytól, Majd a 30-as 40-es és 50-es évek szépirodalom s egyéb tudományos irodalom eredeti kiadású könyveivel találkozunk.

A 48—49 év emlékei, maradványai között megemlítendők: Kossuth Lajos arczképe és házi sípkája, mely utóbbi Hermann Ottóné tulajdona; az akkori fábriercok arczképei, honvédtárgyak, ponyvairódmunkák, magyar és német levelezések, falragaszok stb.

Rákóczi és Tökölyi korabeli pénzek, okiratok, haditárgyak, nemkülönben Rákóczi kardja, pipája, mellkője is eme csarnokban szemlélhetők.

Ezek mindenek felett érdekes dolgok s csak a szem foghatja föl ennek értékét, becsét, nagy jelentőségét. Hazánk felette gazdag ily történelmi kincsekben, habár jó része ezekből Európa majdnem minden fejedelmétől küldetett, kik ezen tárgyak birtokosai.

Erdekes az „ősfoglalkozások“ csarnoka, hol látjuk, hogy az egyes időtájakban mit használtak őseink az egyes állatok elejtésére.

A hazajáró lelkek.

Irta: TERÉZINEK.

(Folytatás.)

— Noss és a hazajáró lélek? kérdém Florine-től.

— Már elmondtam hogy napjában kétszer idehordom a levest a kutyának, mert ez semmi áron sem akarja itt hagyni a régi házat. Egy este kisést elkerestem lehetett úgy kilencz vagy tíz óra, amikor beléptem az ebédő ajaján. Oh uram, a menybéli üdvösségenre esküszöm, hogy igaz, a mit mondtok . . . A kutya ott ült néhai gazdája karosszéke mellett, a nyaka kinyújtva orrával előre hajolva ép úgy, mint mikor az uraság még élt és Tom a gazdája terére hajtotta fejét s várta simogatást. Farkával gyors egymásutánban csapkodta a padlót s a tület bújította, mint amikor gazdája végigsimogatta fejét. Réim módra megijedtem s elszaladtam. Mire haziertem, egy csoron víz voltam. Két hetig tartott, míg valahogy rendbejöttem megint. És azóta nem lépnek be ebbe a szobába éjjel, ha aranyat vagy ezüstöt kínálnának is érte.

— Jói van, Florine megegyeztünk; kibérlem a házat. Azt hiszem, jól fogom itt magam érezni. De egy feltételt szabok. Tomot nem szabad rendes szokástól elteríteni.

— Oh, tekintetes ur, sohasem mertem volna erre kérni. És mégis lássa, ez a szegény állat olyan szerencsétlen volna, ha kitenne a házból.

— Maga jó lélek Florine; ugyebár rendbe fogja tartani a hazamat. Nem lesz valami nagy dolga velem. Magamra fogok maradni s csak az ebédőt foglalom el.

— Hogyan, a tekintetes ur ott fog aludni . . . az ebédőben?

— De hiszen maga is azt tanácsolta nekem, ép az imént . . . Azt mondta, hogy . . .

— Igen, de . . . azok után, amiket most elmondtam.

— Sohse féljen Florine, nem félek én a hazajáró lelkektől.

* * *

Este korán jöttem hazra; mindjárt ebéd után. Megvallom, kíváncsi voltam a kisérteire. Nem azért, mintha csak pillanatig is kételkedtem volna abban, a mit a derék Florine olyan határozottan állított, mert elyben mindent lehetségesnek tartok — de hátha ez a fehér eseléd rosszul látta a dolgot.

Mikor beléptem az ebédőbe, Tom az asztal alatt kuporodott, kinyújtott nyakát mellső lábaira tekintve. Tompa morgással fogadott, melylyel mindjárt felhagyott de a tekintete, melyet őszaranczolt szemöldökei alól rám vetett, különös nyugtalansággal s szinte kérdőleg meredt rám. Lehajoltam hozzá s megczirogattam, de minden simogatás és hivogatás daczára az állat nem mozdult helyéről.

Agyamból, a széttárt függönyök közül — a kutya s a karosszék a lámpa világosság körében voltak — türelmesen vártam a rejtelmes jelenetet, mialatt az ajtó alól felhangzó bugását a szélnek halgattam. Ugy kilencz óra felé a lámpa elkezdett sercegni s az üveget apró vörhenyes lötockák lepték el, melyen reszketve szűrődött át a bizonytalan világítás. A kutya mely eleddig csöndesen feküdt helyén, egyszerre felugrott, orrát magasra tartotta s összezsugorodott testtel belekezdett abba a sivitó, nyújtott vonításba, melylyel a néphit szerint az ebek gazdájuk halálát siratják. Aztán hirtelen abbahagyta a vonítást s örömkifejező, szaggatott, fojtott csaholást hallatott. Eközben lassan a karosszék felé tartott. Aztán leült, előre-

Legvégül megemlítendő az „öshalászat“ kicsiny csar noka, mely a tavon fekszik, s hozzá egy keskeny falid vezet. Általában halász eszközökkel (hálók, horgok, csalétek, hálógók u. n. vejszék stb.) találkoznak itt.

Ezzel befejeztem volna a történelmi kiállítás tárgyaló levelemet, — Megvallom, hogy csak általános ságban szólottam a látottakról s ez kötelességem is volt, mivel külön-külön minden egyes tárgyról nem írhatok, mert ez megint nagyon hosszadalmas volna.

De viszont az egyes kiválóbb eseményekre mégis kiterjesztém figyelmem és időt nem sajnálva lejegyeztem. — Talán egyes dolgok figyelmet elkerültek, annak oka nem én vagyok, hanem az építők, kik annyi utvesztővel látták el az egyes csarnokokat, hogy az ember nem tudja hol volt, hol nem volt. . .

De min, most veszem észre, hogy az előbbi mondatban oly szokat használtam, a melyekkel rendszeres meséink szoktak elkezdődni, még utóvégre mesélném kéne; de biz én ezt nem cselekszem, mivel közöleg az alkony, az est s én bocsánat megyek a korzóra.

H. J.

Előfizetési felhívás.

A III-ik évnegyed lejárván, az októberi negyed elején új előfizetést nyitunk lapunkra, felkérjük mindazon t. előfizetőinket kiknek előfizetése a mai számmal lejárt, mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében, fennakadás ne történjék.

Azon t. előfizetőinket pedig, kik előfizetési pénzzel hátralékban vannak, hátralékaik bekiadására s előfizetéseik szives megújítására kérjük.

Tisztelettel:

A „Szarvas és Vidéke“
kiadóhivatala.

A „SZARVAS ÉS VIDÉKE“ előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 4 ft
Fél évre . . . . . 2 ft
Negyed évre . . . . . 1 ft.

A KIADÓHIVATAL.

HIREK.

— A szarvasi függetlenségi és 48-as párt képviselő jelöltje Haviár Dani közóhaj folytán programbeszédét nem ma a vásárnapján miként hirdette volt, hanem f. hó 25-én délután 2 óra-kor fogja a Kossuth téren megtartani.

— **Kérelem.** Köztudomásu dolog, hogy a f. évi augusztus hó folyamán Torda-aranyos vármegyében mintegy 56 községben a jég az összes vetéseket tönkretette ugyannyira, hogy az ottani nép már most is a legnagyobb nyomorban szenved. Felhívjuk tehát mindazon nemeslelkű olvasóinkat kik bár egy pár krajczár:al is segíteni óhajtanak a nyomorban szenvedőkön, hogy

nyújtott nyakkal, reszkető orcáikkal, mintha egy képzelt térdhez dörzsölődne s fénylő szemével nézett arra a valakire, a ki számára jelen volt. Mert bizonyos, hogy az eb látta azt a valakit. Tekintete, farkcsóválása s szórónak megrezdülése mind azt mutatta, hogy az eb érzi, hogy valaki végigsimít a kezével fejének finom bársonyos szórón.

Több ízben magamhoz hívtam:

— Tom! Tom! Tom! gyere ide!

De nem volt az a nyájas hang, amellyel ebből a hipnotikus szemléletből ki lehetett volna ragadni.

Majdnem félesztendőt töltöttem Boisat-ban. Láttam az ősz, amint egymásután sárgította meg a görbe kőrtétfak s a csenevész barackzfák leveleit; láttam a telet, amint fehérbe öltöztette a domb mögött elterülő avas erdőt, s átélveztem azt a keserű gyönyörűséget, melylyel végighalgtam a szélrohámok játékaikat, amint belekaptak mint egy hárfába a magas fenyőkbe s panaszosan régisívitottak a fűjevesztett, hóborította ágakon. És e fély alatt minden este, ugyanabban az órában ismétlődött az az érihetetlen és borzongató jelenet.

Lassankint sikerült megbarátkoznom Tommal: az állat nem volt többé érzéketlen a czirógatások iránt s este szinte örömmel fogadott. De soha, semmiféle esz-közzel nem tudtam visszatartani attól, hogy a szokott időben ne avval foglalkozzék, a mit ő látott.

Néhány évvel később újra ellátogattam Boisat-ba. Újra látni akartam házamat és miszteriumát.

Fájdalom! Alig ismertem rá.

André ur, az unokaöccs, ki mint orvos és házas ember jött vissza Párisból, ráeresztette a kőműveseket, asztalosokat és lakatosokat a régi lakásra.

pénzbéli segélyüket szerkesztőségünkhez juttatni sziveskedjenek. A segélyezések minden héten lapunkban ki lesznek mutatva. Hisszük hogy Szarvas város közönsége tőle lehetőleg iparkodni fog a nyomorban szenvedő embertársain segíteni.

— **Eljegyzés.** Sáp Jenő szarvasi törekvő iparos a napokban eljegyezte Sászholez Ignác kedves leányát Irmát. Gratulálunk!

— **Értekezlet.** A szentandrási olvasó egyeslet f. hó 18-án délután 5 órakor saját helyiségében nagy értekezletet tart.

— **Adóösszeírás.** Az I. és III-ik tízedben holnap kezdetét veszi az adó köteles tárgyak és személyek összeírása figyelmeztetnek a lakosok, hogy lehetőleg otthon tartózkodjanak és az összeíró bizottságnak igazságos bejelentést tegyenek, mert a valótlan adatok bemondása illetve az adó köteles tárgyak vagy személyek eltávolítása a törvény legnagyobb szigorral fogja sújtani.

— **Hivatalos vizsgálat.** Az alispán ur a község házában vizsgát tartott, az egyes hivatalokhoz és a község pénztárában, s ott mindenütt a kezelés terén rendet talált ezen megelégedésének többször kifejezést adott.

— **Sajtóhiba.** Lapunk mult heti számában a képviselő választásokról szóló hírünkben a helyett, hogy „a választás városunkban e hó 28-án lesz megtartva“ ez olvasandó: A képviselő választás városunkban november hó 4-én lesz megtartva.

— **A hölgyközönségnek figyelmébe ajánljuk** Spitzer Samu ismert legyező és ernyő gyári raktárát (Budapest, Bécsi utca 2.) hol legdusabb a választék és az árak a legutányosabbak.

— **Kétszeres nyugdíj.** Perczel Dezső belügy-miniszter hozzájárult azon határozathoz, hogy a községi jegyzők ez évi nyugdíja — a milleniumi évre való tekintetből — kétszeresen számítassék.

— **A budapesti Plasticon** újabb látványossággal gyarapodott. A budhisták tanát a lélek-vándorlásról mutatja be megérzékítve, nagy feltűnést kelte.

— **„Az Évszak“** ok szerint változik hölgyeink ruházata is. De változik a divat is és a ki ehhez alkalmazkodni akar, annak vezetőre van szüksége. Ilyen legmegbízhatóbb vezető „Az Évszak“ című divatlap, mely magyar divatjagságunk között elvitázzhatatlanul a legdusabb és mégis a legolcsóbb. „Az Évszak“ legújabb száma a legutolsó divatot mutatja be, az ősi idény ruházatát, a szemnek szinte jól eső finom kivitelű képekben, minden ruhának szabását részletezve a mellékelt szabásívén. Melegen ajánljuk minden magyar hölgynek „Az Évszak“ előfizetési ára negyedévre 1 ft. A kiadóhivatal Budapest, VI. ker., Király-utca 110. kiváratra bárkinek szivesen küld mutatványszámot.

— **Az Ország-Világ,** Váradi Antalnak képes heti lapja változatos, gazdag tartalommal jelent meg ezen a héten. Több szép kép: van az orosz czár párisi látogatásáról, arcképekben bemutatja a kiállítás szüni tagjait, közli Nopcsa Elek bárónak, az új infendánsnak és Brukner Antalnak, a most elhalt zeneköltőnek arcképeit. Szép verset olvasunk Adorján Sándor, Két re-

gény folytatás is van ebben e számban: Tillier Claude és Delpit Alfréd egy-egy regényéből. Az Ország-Világ havi zenemellékletét pedig dr. Komáromy Sándornak egy csinos népdala szolgál. Az Ország-Világ előfizetése negyedévre 2 forint, mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, V., Hold-utca 7. sz.) küld.

— **Három szélkakas.** Mikor a czár a Louvre-ban járt, a Carrusel nevű ion föltűnt neki a három szélkakas, mert mindegyik eljelen ellentétes irányt mutatott. Figyelmeztette a köztársaság elnökét, aki nevetve vette észre a furcsa jelenséget, amelyet eddig észre nem vett.

Aztán így magyarázta a dolgot:

— Hogy annyira ellentétesen jelzik a szelek irányát, annak nem lehet más a magyarázata mint az, hogy a szélkakasokat bizonyára más-más kormány alatt alkalmazták.

A czár mosolyogva fogadta a magyarázatot.

— **A világ legnagyobb helyeggyűjtője.** Ferrarri herczeg, mint lapunknak táviratozzák, pár nap óta Bécsben időzik. A herczeg igen érdekes különöz és többek közt arról is nevezetes, hogy nemrég elhalt anyja több milliót kitevő örökségét visszautasította. Hatvanéves és agglógeny. Atyjától örökölt egész vagyonát egy angol bankban deponálta, honnan tetemes év-járadékot luz.

— **Párbaj-Codex.** Clair Vilmos, a „Budapesti napló“ belső dolgozóháza, a ki eddig már közel 800 párbajügy elintézésében vett részt, ezen a téren szerzett bőséges tapasztalatai, valamint évek során át gyűjtött feljegyzései s e legjele-sőbb külföldi forrásoknak alapján, „Párbaj-Codex“ című alatti könyvet írt a párbajról, mely november folyamán jelenik meg. Az érdekes munka előfizetési felhívásában, melyet most vettünk, ezeket mondja a szerző: „Valahányszor a párbaj egy-egy áldozatot követel, a társadalom mindig ellene fordul a becsületgyök fegyveres elintézésének. De azért a becsületet nem védi meg a törvény. A gyilkost, a ki megöli embertársát, halálra ítélik vagy fegyházba zárják. Azt a gyilkost ellenben, a ki az ember morális élete ellen tör, egyszerű pénzbüntetéssel sújtják. A míg a törvényhozás csak így védelemez a becsületet s csak így bünteti azt a ki sérti a becsületet, — addig a párbajok nemcsak nem fölöslegesek de szükségesek. Isten mentsen meg az olyan társadalomtól a melynek tagjaiból hiányzik a morális sértések iránt való lovagias érzék. Nem állítom, hogy minden párbajnak van jogosultsága. Azt sem, hogy a párbajokat nem kell szűkebb korlátok közé szorítani, de tagadom, hogy ezt törvényes intézkedésekkel el lehet érni. Az ember inkább engedelmeskedik a társadalmi törvényeknek, mint a büntető codexnek. A párbajokat tehát nem megszüntetni, de korlátozni kell. Ez a társadalom mai viszonyai között tökéletesen elég. A párbajokat pedig korlátozni csak szigorú párbajszabályokkal lehet. Ezért határoztam el, hogy (Chateaufort, Du Verger de Saint-Thomas, Chapon baró, Hergeil stb. külföldi nyomán megírom és kiadom „Párbaj-Codex“ címmel a párbajszabályokat.“ A könyv november hónapban fog megjelenni 8—10 íven a következő tartalommal: I. A párbaj története. II. A párbaj és a törvények. III. Párbaj-Codex. (A párbaj általában a sértés. A fegyverek. A segédek és tanúk. A párbaj nevei A kard- és vitőpárbajok. A pisztolypárbajok. Rendkívüli párbajok, A becsületbírótság. A párbajbírótság. A fegyverbírótság. Jegyzőkönyvek.) IV. Példák. V. Nevezetesebb párbajok A kard-, vitő- és pisztolypárbajok összes nevei Erdélyi es. és kir. udvari főnyképsz. illusztrációiban lesznek bemutatva. A Párbaj-Codex ára 1 forint. A ki a könyvnek — biztonság okáért — ajánlottan való küldését kívánja, 20 kr. ajánlati díjjal többet fizet. Az előfizetési pénzek a szerző, Clair Vilmos címére, Budapest, IX., Üllői-ut 22. sz. alá, vagy a „Budapesti Napló“ szerkesztőségéhez intézendők.

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

Segédszerkesztő: CSILLAG SÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Tanuló leány.

Wolfmann Mina divat-
áru üzletében egy jó házból
való tanuló leány azonnal
felvétetik.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvételnek

A „Szarvas és Vidéke“ szerkesztőségében.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu
(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal
és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatása az összes gabbaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményeké, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért **szavatosságot** vállalunk, netán hiányzó mennyiséget **megtérítünk.** — Ár ajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője

a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körút 34. sz.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben Bogdán János ur házában

gépjavító műhelyt

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat s a legnagyobb pontossággal elkészítek mindenféle fegyver átalakításokat, előltöltő lefauchex refke, lancaster fegyver ágyakat, a legújabb minta szerint, továbbá mindennemű varrógép, orvosi műszerek és vadászati felszerelések készítését a lehető legjutányosabb árért.

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség meglegedését kiérdemeljem.

Magamat becses pártfogásukba ajánlva, maradtam tisztelettel

Breznay Ferencz

géplakatos és puskaműves.

Cseresnye- és meggyfa-csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: cseresnyéből **80,000** db, meggyből **50,000** db.
Cseresnyefa-csemeték árai: a 160-200-240 centiméter magas hajtással bíró, gazdag gyökerű, életerős, 1-2 éves csemeték darabja (azok erőssége szerint) **20** krtól **40** krig.
Meggyfa-csemeték árai: az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökerű, igen szép fejlődésű, életerős csemeték darabja (azok erőssége szerint) **20** krtól **50** krig.

	100 db	40 db	kros csemete 1 vagy több fajban	38	frt	
Nagybani	250	40	" " " " " "	36	"	10-an
	500	40	" " " " " "	34	"	
árak	1000	40	" " " " " "	32	"	kint
	5000	40	" " " " " "	30	"	

A 4-5 éves, igen erős meggyfa-csemeték 100-a 48 frt, 250 db vételénél 45 frt, 500 db vételénél 44 frt.

Igen nagy készlet van a következő cseresznye-fajokból: Germersdorfi nagy, Nagy fekete ropogós, Korai májusi cseresznye, Badacsonyi óriás, Ferencz császár ropogós, Dönnissen sárga ropogós, Hepelfingeni óriás, Dr. Entz feketeje, Schneider kései ropogós, Coburgi korai fekete, Glockner óriás, Büttner kései ropogós, Mezel ropogós, Rennerchen ropogós, Heintze korai cseresznye, Korponai fekete ropogós, Mückebergi nagy, Disznódi fűszeres, Jaboulay ropogós, Hollandi hercegnő, Kanizsai fekete, Esperen ropogós stb. stb.

Igen nagy készlet van a következő meggy-fajokból: Kőrösi meggy (Spanyol meggy) Spanyol meggy piros, Pándi meggy, Korai Hortensia, Hortensia királynő, Eugenia, Valtva erő, Oigniesi apátnő stb. stb.

A fenti cseresznye és meggyfajokon kívül adatkak ki **körte, alma, szilva, őszi és kajszinbaraczk, lasponya, birs- és eperfa-ajtványok** ugy gazdasági mint főnére nevelt 1-2-3-4 éves példányokban, még pedig gazdag fajválaszték mellett. A csemeték tisztán homok talajon nevelkedtek s ezért gazdag gyökérszisz biztos fogamzási képességgel bírnak, ezen felül hiteles fajnak, edzett természetűek, egészségesek, hosszú életűek és igen olcsók is. Adatkak ki fentieken kívül 1-2-3-4 éves vadoncz is, körtéből, almából, doucinból, paradicsom-alma, birs, besztercezi szilva, duránczai szilva, Prunus Myrobalana, Saint Joulie, kökény, mandula, sárga baraczk, cseresznye, fekete meggy, sajmegegy és eperből, melyeknek árai erősség (vastagság szerint) **1000-kint 5-85** frtről **19-80** frtra emelkednek.

Az **UNGHVÁRI LASZLÓ-féle czeglédi** gyümölcsfa iskola ma már 140 hold területű. Van benne 1,100,000 nemes és 15,000,000 vadoncz csemete s így az ma már, mint tisztán gyümölcsfa-iskola a föld kerekén taláható ilyenmü telepek közt az első helyen áll. Egyébként is nagyot haladt az **Ungváry László-féle czég** egy év alatt azáltal, hogy a telepet (száraz időre való számítással) ártézi kuttal látta el; nemkülönb a sok eső, illetve csapadékos időre való számítással vízlevezető árkokat létesít. (Ezen munkálatok tavaszig mind befejeztetnek.) Kiültet ez év őszen és a következő év tavaszán 4000 db anyafát. Tényleg megkezdte a diszlokrok és diszfák, valamint a rózsatenyésztést is. Boldogult **Bereczki Máténak** ugy a mező-kovács házi, valamint kunágotai kísérleti telepe a czég tulajdonába ment át. A czég, mint életképes vállalat, **Keckskeméten** is létesít egy nagyobb szabású, 449 holdas gyümölcsfa-iskolát. Stb., stb.

!!Tessék árjegyzéket kérni!!

Clayton & Shuttleworth
Váci-körút 63. sz.
merőgazdasági gépgyárosok Budapest
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobill és gőzcsaplógép-készletek 2 1/2, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-csaplógépek, tisztító-rosták, komolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyújtók.

"COL UMBIA" legjobb sorvetőgépek, szecsakvágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok.

Egyetemes acél-ekék és minden egyéb gazdasági gépek
2 és 3 vasú ekék

Árjegyzékek kintudra ingyen és bérmentve küldetnek.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

UJDONSÁG!

Bower-Bariff-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyuk rozsdá ellen védve

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, WIEN, Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipati czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleg-gyártásra.

I. Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.